

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 14.06.2002 Časová verzia predpisu účinná od: 01.09.2005 do: 31.08.2006

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

280

ZÁKON

zo 16. mája 2002

o rodičovskom príspevku

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Úvodné ustanovenia

(1) Tento zákon upravuje poskytovanie rodičovského príspevku.

(2) Rodičovský príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi na zabezpečovanie riadnej starostlivosti o dieťa

- a) do troch rokov veku dieťaťa,
- b) s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom¹⁾ do šiestich rokov veku dieťaťa alebo
- c) do šiestich rokov veku dieťaťa, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa § 2 ods. 2, najdlhšie tri roky od právoplatnosti rozhodnutia súdu o zverení dieťaťa do tejto starostlivosti.

§ 2

Oprávnená osoba

(1) Oprávnená osoba na uplatnenie nároku na rodičovský príspevok je

- a) rodič dieťaťa alebo
- b) osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov (ďalej len „rodič“).

(2) Dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa tohto zákona je osvojené dieťa, dieťa, ktoré bolo zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu²⁾ alebo na základe právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu,^{2a)} dieťa manžela, ktoré mu bolo zverené do výchovy na základe právoplatného rozhodnutia súdu, a dieťa, ktorého rodič zomrel.

(3) Ak ide o starostlivosť o to isté dieťa, patrí rodičovský príspevok len jednému z rodičov, a to rodičovi určenému podľa ich dohody.

(4) Ak je v rodine viac detí uvedených v § 3 ods. 1 písm. a), patrí pri starostlivosti o tieto deti rodičovský príspevok podľa § 4 ods. 1 alebo 2 len jednému z rodičov, a to rodičovi určenému podľa ich dohody.

Nárok na rodičovský príspevok

§ 3

(1) Podmienky nároku na rodičovský príspevok sú:

- a) riadna starostlivosť rodiča aspoň o jedno dieťa
 - 1. do troch rokov veku dieťaťa,
 - 2. s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom¹⁾ do šiestich rokov veku dieťaťa alebo
 - 3. do šiestich rokov veku dieťaťa, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa § 2 ods. 2, najdlhšie tri roky od právoplatnosti rozhodnutia súdu o zverení dieťaťa do tejto starostlivosti,
- b) trvalý pobyt³⁾ alebo prechodný pobyt⁴⁾ oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky,
- c) trvalý pobyt³⁾ alebo prechodný pobyt⁴⁾ dieťaťa uvedeného v písmene a) na území Slovenskej republiky.

(2) Riadna starostlivosť o dieťa podľa odseku 1 písm. a) je starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme jeho fyzického vývinu a duševného vývinu, ktorou sa zabezpečuje najmä jeho primeraná výživa, hygiena a dodržiavanie preventívnych prehliadok podľa osobitného predpisu.^{4a)}

(3) Podmienka riadnej starostlivosti o dieťa podľa tohto zákona je splnená, ak rodič

- a) zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne; to platí aj vtedy, ak
 - 1. dieťa je zo zdravotných dôvodov v ústavnej zdravotnej starostlivosti najviac deväťdesiat po sebe nasledujúcich dní,
 - 2. dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom¹⁾ navštevuje najviac štyri hodiny denne materskú školu, zariadenie sociálnych služieb alebo iné obdobné zariadenie,
 - 3. dieťa navštevuje najviac štyri hodiny denne materskú školu alebo iné obdobné zariadenie, ak jeho rodičia alebo osamelý rodič, ktorý je slobodný, rozvedený, ovdovený, sú občania s ťažkým zdravotným postihnutím³⁾ alebo
- b) počas výkonu zárobkovej činnosti, štúdia na strednej škole alebo na vysokej škole alebo počas vzdelávania a prípravy na vstup na trh práce podľa osobitného predpisu^{5a)} zabezpečí riadnu starostlivosť o dieťa plnoletou fyzickou osobou alebo právnickou osobou.^{5b)}

(4) Rodičovský príspevok sa neposkytuje, ak sa riadna starostlivosť o dieťa podľa odseku 3 písm.

- b) zabezpečuje v školskom zariadení, ktoré je zaradené do siete škôl a školských zariadení,^{5c)} a ktorému boli na dieťa poskytnuté prostriedky zo štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu^{5d)} alebo z výnosu dane z príjmov podľa osobitného predpisu.^{5e)}

§ 3a

Rodičovský príspevok sa neposkytuje ani jednému rodičovi, ak jeden z nich má nárok na materské^{5f)} alebo nárok na dávku nemocenského poistenia alebo nemocenského zabezpečenia toho istého druhu v cudzine (ďalej len „materské“), ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 4

Výška rodičovského príspevku

(1) Rodičovský príspevok za kalendárny mesiac je 4 230 Sk.

(2) Ak rodič v období, keď sa stará o dieťa uvedené v § 3 ods. 1 písm. a) má nárok na materské,⁵⁾ ktorého výška v kalendárnom mesiaci je nižšia, než je výška rodičovského príspevku podľa odseku 1, rodičovský príspevok sa vypláca vo výške rozdielu medzi rodičovským príspevkom a materským.⁵⁾

(3) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je činnosť, ktorá zakladá nárok na príjem zdaňovaný podľa osobitného predpisu.⁶⁾

(4) Sumu podľa odseku 1 ustanoví opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) k 1. septembru kalendárneho roka tak, že sa vynásobí koeficientom, ktorým sa upravili sumy životného minima podľa osobitného predpisu.⁷⁾ Upravená suma sa zaokrúhli na desaťkoruny nadol. Opatrenie sa vyhlási uverejnením jeho úplného znenia.⁸⁾

§ 5 **Konanie**

(1) Oprávnená osoba si môže uplatniť nárok na rodičovský príspevok podaním písomnej žiadosti. Žiadosť o rodičovský príspevok musí obsahovať osobné údaje, a to meno, priezvisko, dátum narodenia, adresu pobytu, rodné číslo rodiča a dieťaťa. Platiteľ osobné údaje rodiča a dieťaťa môže spracovávať a sprístupňovať len na účel rodičovského príspevku.

(2) Oprávnená osoba si uplatňuje nárok na rodičovský príspevok na okresnom úrade príslušnom podľa miesta jej trvalého pobytu³⁾ alebo prechodného pobytu⁴⁾ (ďalej len „platiteľ“).

(3) Platiteľ vyplatí rodičovský príspevok oprávnenej osobe, ktorá si uplatní tento nárok podľa odsekov 1 a 2, ak spĺňa podmienky nároku podľa § 3. Ak oprávnená osoba, ktorá si uplatnila nárok podľa odsekov 1 a 2, nespĺňa podmienky nároku podľa § 3, platiteľ vydá rozhodnutie o zamietnutí žiadosti.

(4) Na konanie o nároku na rodičovský príspevok sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní⁹⁾ okrem odseku 1, odseku 3 prvej vety a § 8 ods. 1 a 5.

§ 6 **Povinnosti oprávnenej osoby**

Oprávnená osoba, ktorá si uplatňuje nárok na rodičovský príspevok, je povinná preukázať splnenie podmienok nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu; je tiež povinná do ôsmich dní písomne oznámiť platiteľovi aj zmeny, ktoré majú vplyv na nárok na rodičovský príspevok, jeho výšku a na jeho výplatu.

§ 7 **Výplata rodičovského príspevku**

(1) Platiteľ vyplatí rodičovský príspevok za celý kalendárny mesiac, aj keď podmienky nároku na tento príspevok boli splnené len za časť kalendárneho mesiaca.

(2) Platiteľ vypláca rodičovský príspevok mesačne pozadu, a to najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba splnila podmienky nároku na rodičovský príspevok.

(3) Platiteľ vyplatí rodičovský príspevok jednorazovo po skončení poskytovania materského,⁵⁾ ak rodičovský príspevok podľa § 4 ods. 2 neprevyšuje 150 Sk mesačne.

(4) Platiteľ poukazuje rodičovský príspevok oprávnenej osobe na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,¹⁰⁾ ktorá má povolenie pôsobiť ako banka na území Slovenskej republiky, alebo ho vypláca na žiadosť oprávnenej osoby v hotovosti. Ak oprávnená osoba písomne požiada o zmenu spôsobu vyplácania rodičovského príspevku, platiteľ je povinný jej žiadosti vyhovieť. Rodičovský príspevok sa nevypláca do cudziny.

(5) Platiteľ rozhodne o zastavení výplaty rodičovského príspevku oprávnenej osobe začínajúc kalendárnym mesiacom, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa už vyplatil, ak z vlastného podnetu alebo z podnetu inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby vznikol dôvod na prešetrovanie, či oprávnená osoba naďalej spĺňa podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu.

(6) Odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení výplaty rodičovského príspevku nemá odkladný účinok.

(7) Platiteľ obnoví výplatu rodičovského príspevku, ak oprávnená osoba preukáže, že zanikli dôvody, pre ktoré bola jeho výplata zastavená. O obnovení výplaty rodičovského príspevku vydá platiteľ rozhodnutie. Platiteľ obnoví výplatu začínajúc kalendárnym mesiacom, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom zanikli dôvody na jeho zastavenie. Platiteľ doplatí rodičovský príspevok za obdobie zastavenia jeho výplaty, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok sa počas tohto obdobia splnili.

(8) Ak oprávnená osoba po uplatnení nároku na rodičovský príspevok zomrela a podmienky nároku na rodičovský príspevok ku dňu jej smrti boli splnené, nárok na výplatu rodičovského príspevku zaniká.

§ 8

Zvýšenie, zníženie, odňatie a vrátenie rodičovského príspevku

(1) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zvýšenie rodičovského príspevku, platiteľ vyplatí rodičovský príspevok podľa § 4 ods. 1 už za kalendárny mesiac, v ktorom táto skutočnosť nastala.

(2) Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zníženie vyplácaného rodičovského príspevku, platiteľ vyplatí tento príspevok v pôvodnej sume ešte za kalendárny mesiac, v ktorom táto skutočnosť nastala.

(3) Ak sa zmenia alebo zaniknú skutočnosti rozhodujúce na nárok na rodičovský príspevok alebo ak platiteľ vyplácal rodičovský príspevok neprávom alebo vo vyššej sume, ako mal, platiteľ rozhodne o jeho odňatí alebo o jeho znížení. Odvolanie proti rozhodnutiu o odňatí rodičovského príspevku alebo o jeho znížení nemá odkladný účinok.

(4) Ak platiteľ vyplácal rodičovský príspevok neprávom alebo vo vyššej sume, ako mal, hoci oprávnená osoba splnila povinnosti podľa tohto zákona, rodičovský príspevok odníme alebo jeho sumu zníži začínajúc kalendárnym mesiacom, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý rodičovský príspevok ešte neprávom vyplatil alebo vyplatil vo vyššej sume.

(5) Ak platiteľ vyplácal rodičovský príspevok v nižšej sume, ako mal, alebo ak sa rodičovský príspevok nevyplácal, hoci oprávnená osoba splnila podmienky podľa tohto zákona, platiteľ zvýši rodičovský príspevok alebo ho vyplatí v sume ustanovenej v § 4. Platiteľ doplatí rodičovský príspevok za čas, za ktorý ho vyplácal v nižšej sume, alebo rodičovský príspevok vyplatí za čas, za ktorý ho nevyplácal vôbec. Nárok na doplatenie rodičovského príspevku zaniká uplynutím jedného roka od poslednej výplaty rodičovského príspevku v nižšej sume, ako patrilo, alebo od posledného kalendárneho mesiaca, za ktorý mal platiteľ vyplatiť rodičovský príspevok.

(6) Ak oprávnená osoba svojím konaním spôsobilá, že platiteľ vyplatil rodičovský príspevok neprávom alebo v nesprávnej sume, je povinná vrátiť rodičovský príspevok alebo vrátiť jeho časť. Nárok na vrátenie rodičovského príspevku vyplateného neprávom alebo na vrátenie jeho časti zaniká uplynutím jedného roka odo dňa, keď platiteľ túto skutočnosť zistil, najneskôr však uplynutím troch rokov odo dňa poslednej neoprávnenej výplaty rodičovského príspevku.

(7) Ak je oprávnená osoba povinná na základe vykonateľného rozhodnutia vrátiť sumy neprávom prijaté podľa tohto zákona, môžu sa zraziť aj z bežne vyplácaného alebo neskôr priznaného rodičovského príspevku alebo zo mzdy, z platu, alebo inej odmeny za prácu, alebo z náhrad z týchto plnení a z odmien za pracovnú pohotovosť, alebo z dávok dôchodkového zabezpečenia. Sumy, ktoré nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia a ktoré sa nesmú povinnému zraziť zo mzdy pri výkone rozhodnutia, ustanovuje osobitný predpis.¹¹⁾

(8) Rodičovský príspevok nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia podľa osobitného predpisu.¹²⁾

§ 9

Zánik nároku

(1) Nárok na rodičovský príspevok za kalendárny mesiac zaniká uplynutím jedného roka od posledného dňa v mesiaci, za ktorý tento príspevok patrilo.

(2) Nárok na rodičovský príspevok zaniká smrťou oprávnenej osoby alebo dieťaťa uvedeného v § 3 ods. 1 písm. a).

(3) Nárok na rodičovský príspevok sa nemôže postúpiť.

Súčinnosť a spolupráca pri poskytovaní rodičovského príspevku

§ 10

Orgány štátnej správy, obce, zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia a ďalšie právnické osoby a fyzické osoby, ktoré sú vecne príslušné na poskytovanie údajov súvisiacich s rodičovským príspevkom, sú povinné spolupracovať s platiteľom; na účely kontroly trvania podmienok nároku na rodičovský príspevok, na jeho výšku a výplatu sú na žiadosť platiteľa povinné oznamovať osobné údaje uvedené v § 5 ods. 1 druhej vete o rodičovi a dieťati, ďalšie osobné údaje o zárobkovej činnosti rodiča podľa § 4 ods. 3 a o riadnej starostlivosti o dieťa podľa § 3 ods. 2 až 4.

§ 11

(1) Platiteľ môže navštíviť oprávnenú osobu v byte a je oprávnený požadovať od všetkých zúčastnených právnických osôb a fyzických osôb potrebné informácie a vysvetlenia. Tieto osoby sú povinné poskytnúť potrebné informácie.

(2) Platiteľ, ktorý plní úlohy ustanovené týmto zákonom, je povinný zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel v súvislosti so svojou činnosťou. Informácie poskytuje iba v prípade, ak by ich zamlčaním hrozilo vážne nebezpečenstvo pre život alebo zdravie občanov alebo ak táto povinnosť vyplýva z osobitných predpisov.¹³⁾

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 12

(1) Ak sa uplatňuje nárok na rodičovský príspevok za obdobie pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, posudzuje sa tento nárok podľa právnych predpisov účinných v čase, za ktorý sa

uplatňuje. Vecne príslušné na poskytovanie rodičovského príspevku sú právnické osoby, ktoré boli príslušné podľa právnych predpisov účinných pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona.

(2) Finančné prostriedky na výplatu rodičovského príspevku podľa odseku 1 poskytuje štát na osobitný účet Sociálnej poisťovne prostredníctvom rozpočtových výdavkov kapitoly rozpočtu ministerstva.

(3) Rodičovský príspevok podľa tohto zákona sa za november 2002 prvýkrát vyplatí v decembri 2002.

(4) Prvá úprava súm podľa § 4 ods. 5 sa vykoná k 1. septembru 2004.

(5) Nárok na rodičovský príspevok popri poberaní peňažnej pomoci v materstve zaniká 1. januára 2003.

(6) Nárok na rodičovský príspevok druhému rodičovi pri súbežnej starostlivosti obidvoch rodičov o to isté dieťa do troch rokov veku podľa právneho predpisu účinného do 31. decembra 2002 zaniká 1. januára 2003.

(7) Ak si nárok na rodičovský príspevok pri súbežnej starostlivosti obidvoch rodičov o to isté dieťa uplatnil druhý rodič pred 1. júlom 2005, postupuje sa podľa právneho predpisu účinného do 30. júna 2005.

§ 12a

Slová „okresný úrad“ vo všetkých tvaroch v celom texte zákona sa nahrádzajú slovami „úrad práce, sociálnych vecí a rodiny“ v príslušnom tvare.

§ 13

Zrušujú sa:

1. zákon č. 382/1990 Zb. o rodičovskom príspevku v znení zákona č. 117/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 239/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 271/1996 Z. z. a zákona č. 196/1998 Z. z.
2. § 49 ods. 1 písm. ch) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z.
3. § 15 písm. a) pätnásty bod, § 16 písm. a) tretí bod, § 36 ods. 1 písm. b) piaty bod zákona Slovenskej národnej rady č. 543/1990 Zb. o štátnej správe sociálneho zabezpečenia v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 195/1992 Zb.

§ 14

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. novembra 2002.

Rudolf Schuster v. r.

Jozef Migaš v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

- 1) § 5 a 6 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.
- 2) § 45, 48, § 56 ods. 2 a § 103 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - 2a) § 49 zákona č. 36/2005 Z. z.
- 3) Zákon č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení zákona č. 441/2001 Z. z. § 3 až 7 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 4) Zákon č. 48/2002 Z. z.
 - 4a) § 2 zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.
- 5) § 51 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.
 - 5a) § 44 až 47 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 5b) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov.
 - 5c) Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 5d) Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.
 - 5e) Zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - 5f) Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 6) § 5 a § 6 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
- 7) § 5 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 8) § 4 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- 9) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 215/2002 Z. z.
- 10) Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 11) § 276 až 302 Občianskeho súdneho poriadku. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 89/1997 Z. z. o rozsahu zrážok zo mzdy povinného pri nútenom výkone rozhodnutia.
- 12) § 317 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.
§ 78 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb.
Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- 13) § 168 Trestného zákona.

